

ORATIO,

QUÆ

IN PROXIME PRÆTERITA

STUDIORUM INSTAURATIONE

AD SENATUM,

ET ACADEMIAM VALENTINAM,

FUERAT RECITANDA

A JOSEPHO PLANA PRESBYTERO,

*in Seminario Regio Valentino Rhe-
torices Professore.*

VALENTIÆ EDETANORUM:

Apud Josephum Stephanum Dolz, S. Inquisit. Typograph.

Anno 1767.

AD LECTOREM.

N, curiose Lector, oratiunculam, quam meo ipsius muneri satisfacere cupiens paucis ab hinc diebus in Valentino Licæo fueram relaturus; sed adversa mea valetudo in causa fuit, ut impatientissimo complurium desiderio, meæque ipsius voluptati neutiquam indulgere potuerim; proin simul atque morbus aliquantulum remisit, typis eam mandare diligenter curavi, ut quam auribus demittere paraveram, propriis oculis perlustrares; seu tibi ipsi, aliisque omnibus, si placuerit, recitares. Nemo enim sani iudicii in dubium vocare poterit, me hanc ingenioli mei foetura in lucem,
com-

communemque hominum claritatem de manibus emittere procurantem, nihil aliud facere, quam quod in me est, siquidem quod maximè obtabam, neutiquam perficere quivi. Reliquum intus. Bene vale.

ERRATA SIC CORRIGE.

Pag. 3. lin. 28. pervirentia, leg. per virentia.

Pag. 6. lin. 2. definitionis, leg. definitiones.

Pag. 6. lin. 11. roborare, leg. reboare.

Pag. 7. lin. 28. caliditates, leg. calliditates.

Pag. 13. lin. 24. demissi, leg. demisi.

DE

Pag. 1.

DE LATINITATE FELICITER
COMPARANDA

ORATIO.

UAM non modo novum, & inopinatum, sed & audaciæ temeritatisque plenum, compluribus accidere animadverto; me, quem ob modicam in hac florentissima Academia exercitationem, frequens clarissimorum Virorum ejus conspectus semper deterruit, nunc demum amplissimum hunc locum *conscendere* non dubitavi.

Sed hos omnes, ut mirari desinant, me haudquaquam alicujus laudis studio, ut fieri solet, hanc culpam admisisse monitos quidem velim. Nam etiam si omnibus infra sit mortalibus inexhausta gloriæ aviditas, laudisque ardor quidam eorum animos occupet; minimè mea posset ferre tenuitas, ut apud tot viros politioris literaturæ cultu insignes, hanc nactus occasionem, verba facere tentans, nobilem subinde gloriam adferre, & quasi trophæum avidè reportare contenderim.

Quin potius si est aliquis, qui hoc tempore confirmatione animi ad propellendum timorem egere videatur, is ego certè sum, quippè qui in ea semper fuerim sententia, ut hos tam egregios conatus tantum moliri queant, qui optimarum artium scientia exculti, ac non vulgaris eruditionis laude prædi-

dici commendabiles valde efficiantur, quibusque ea sit ingenii ubertas, dicendi copia, leporis vis, cæteraque id genus decora, quæ vobis omnibus doctis pariter ac sapientissimis plurimum, & dulcedinis, & jucunditatis sint allatura. Cumque videam me neque ingenio, quod sentio sanè quam sit exiguum, neque copia, quæ nulla in me est, neque lepore, qui perinde atque agrestis vagus insilit, neque cæterarum rerum cultura, qua vobis placere queam valere; ea profecto est causa, cur me pudor quidam, quasi subrusticus occupat, tacitaque perturbationis vi me longius procedere impediatur, atque ab incepto turpiter abire compellat.

Nihil tamen minus, ut quam spectationem in vos concitavi, prout mea fert tenuitas sustineam, languentes jam, ac penè remissas mei animi vires in aliquam spem adducere, atque erigere conabor; dummodo vobis persuasum habere velitis; me non temeritate aliqua, non audacia, non studio laudis, non tandem gloriæ; sed obedientia tantum hanc provinciam mihi omnium difficillimam suscepisse. Nam cum eam officio, quod mihi ferè ab hinc sex mensibus, solertissimi nostri Regis jussu fuit delatum, semper inharere intellexerim; quin ornatissimi hujus loci fastigium penetrare facere non potui, ut sin minus injuncto meo muneri satisfacere quivero; saltem me illud vehementer optare vobis omnibus significarem. Verenda enim Regis jussa, quibus omnes stare debemus, hoc mihi loquendi munus etiam imponere; rursus nota ingenii mei imbecillitas, voluntate ipsa reclamante illud adimplere nescit, cumque nulli omnium à tanti Regis sententia recedere liceat; sit inde, ut cum planè loqui nesciam, tacere non possim.

No-

Nolem tamen, amplissimi auditores, insulso meo sermone vestras aures obtundere; quin etiam polita eleganti, atque jucunda oratione, vobis omnibus morigerari; sed quam arduum sit hoc, ac penè impossibile, neminem vestram fugere nullus dubito; siquidem ea, quæ aliis valdè arrident, aliis ferè vehementer displicere videmus, nam prout est hominum varietas, sunt qui nihil velint audire nisi vetustum; quosdam gratia tantum novitatis conciliat; alii græcas fabellas postulant; latinæ eruditiones quosdam juvant; amplificatione alii delectantur; sunt qui laconismum commendant; eoque tandem singuli sunt ingenio, ut nullo unquam artificio quilibet vel peritissimus simul omnibus arridere sufficiat; sed cum hoc unum omni mea diligentia persequi nequeam, & insulsa etiam à nonnullis commendari videamus, ~~duplicem sanè fructum~~ ex meo sermone capere confido, quibusdam scilicet arridere, aliis autem displicere; quorum illis, jam nunc, ut debeo, gratias ago; hos verò, ut mihi benignissimè ignoscant, suppliciter deprecor: Sicque ancipiti hac fiducia, & gratiam, & ingratham orationem exordiri ausim.

Nihil ego de Platonica Philosophiæ, nihil de Peripatetica, nihil de Stoicæ fato disputare contendo. Non per quinquaginta Digestorum libros ex plerisque Jurisconsultorum excerptos pererrare instituo. Nec pervirentia Oratorum, ac Poetarum præta mea fuerit oratio; neque luminibus tandem astronomicis ductus cælum, & astra scrutari aggredior. Nunc quidem hæc omnia importuna narratio tanquam Musica in luctu viderentur. Nam cum fidelissimæ hujus Civitatis Senatus amplissimus de Latio suo ipse lo-

4
loco restituendo, ad prudentissimum Regem nostrum non ita pridem retulerit, cumque fessa jam Academiae hujus suspiria linguae, qua diutissime caret officium suppletia, hoc idem semel, & iterum adsignificavit; nihil enim gratiosius fore existimavi, quam si de re grammatica sermonem (quicumque ille fuerit) instituere; & praecipue de methodo, qua haec ars facilius, ac felicius valeat comparari. Opus suapte natura exiguum, sed immodica hominum industria adeo amplificatum, ut qui per tot regulas, quas Grammaticorum turba inducere, illud construere nitatur, se per caecas cretici labyrinthi ambages erratum ire intelligat. Unde pace doctissimorum Virorum, qui de hac re aliter quam ego senserint: *Latinitatem perpaucis regulis, frequentique probatissimorum Auctorum usu feliciter comparari defendo.* Hoc argumentis, quae mea est exiguitas, planum facere curabo, quid mihi videatur audire, & humanitate, qua jam inde à principio institutis favere.

Eximium utilitatis emolumentum, viri ornatissimi, omnibus, qui in re qualibet literaria proficere avent, quam maxime usui brevitate futuram esse comperio. Nam quo facilius est perpauca, quam multa memoriae mandare, eo felicius judico perpauca, quam multis regulis artis praecepta concludere, atque continere; ne proluxa regularum serie studioforum animi graventur, seu immensa appendicum struè praepediti ab studio abhorreant, cujus canones & percipere, & retinere necessum est. Hoc monet Horatius in poetica dicens:

" *Quidquid praecipies, esto brevis, ut cito dicta
Percipiant animi dociles, teneantque fideles.*

Hinc

5
Hinc doctissimos quosque viros, qui aliquid literis consignatum reliquerunt, ejusmodi brevitati consuliisse videmus, & ea, quae voluminibus magnae molis continentur, ut in epitomen comprehenderent non parum diligentiae adhibuisse accepimus.

Extant Lucii Flori scripta, qui Annales Romanorum, quos Livius fusus contextit ingeniosè, ac breviter enarrat, in suo aureo libello, *quo nihil potest fingi vel acutius, vel lepidius*, ut praeloquitur celeberrimus Ludovicus Vives, nostrae Gentis, decus, & ornamentum. Extant praecleara totius antiquitatis monumenta in Cheronei Plutarchi opere, quod Graecorum, Romanorumque illustrium Vitae aptissime inscripsit. Extant complurium Virorum exactissimae notitiae in libellis, quos C. S. Tranquillus in posteros transmissit de duodecim Caesaribus, deque illustribus Grammaticis, cui, ut scribit Flavii Vopiscus, familiare fuit amare brevitem. Extant Imperatoris Justiniani institutiones, quas ex quinquaginta Pandectarum libris Tribonianus, Theophilus, & Dorotheus, assabre, ac mirifice confecerunt. (a) Extant duodecim Tabularum leges, quas Sex. Caelius inquisitis, exploratisque multarum urbium legibus eleganti, atque absoluta brevitate conscriptas fuisse asseveravit. Extant ::: Sed quid vetustis Annalium exemplis demonstrare inculco, quot in locis ejus dignitas, atque majestas eniteat, quantoque in honore apud viros ferè non ignobiles merito habeatur? Hac Phoebi quondam oracula rogata discimus, hac ex tripode responsa data, hac supplicibus postulata concessa, hac eadem denegata, hac bustorum cippos obsignatos lectitamus, hac enigmata

B

ra

(a) Apud Gel. Noct. attic. lib. 20.

ta obijciuntur, hac paremiæ recensentur, hac sententiæ nobilitantur, hac definitionis, proverbia, metaphoræ, & si quid est aliud, exornantur, decorantur, illustrantur.

Dein Laconismus, quod & brevilquium, seu brevis appellatur, Laconibus; unde etymon duxit aded in deliciis fuisse fertur, ut vanam illam, atque prolixam Asiæ loquacitatem acriter insectari viderentur, cæteroquin eorum monumenta communi doctissimorum omnium plausu usque ad nostram memoriam celebrantur. Etiam nunc dulce roborare percipimus responsum illud Cleomenis Spartanorum Ducis ad Samios; *eorum, quæ dixistis, prima non memini, media non intelligo, ultima non probo*. Neque minus habet argutiæ Laconica illa Philostrati littera ad familiarem suam: *mitto ad te ficus hibernas, mirare in illis, vel quod jam sunt, vel quod adhuc sunt*. Demum Philippo Macedonum Regi, nescio quid injustum flagitanti, unica tantum infatigatione responsum dedere. Hæc tam perspicua brevitatis testimonia vobis commemorare operepretium duxi, quia breviora brevitate ipsa (ni fallor) futura existimari, quocirca in memoriam revocare prudens Spartiæ moderamen, sapientissimi Licurgi leges, aliaque innumera fide brevitatis condita, supervacaneum jam & abs re erit, vel quia Spartanorum historiam contexere non institui, vel quia hoc uno penè muto genere loquendi, aded artificiosa eorum brevis appareat, ut ex ea artem ingeniosè confecisse merito suspicari possimus.

Neque his tamen Laconismum acriter defendere pergo, tegitur enim multa obscuritate, & nescio quid tenebrarum secum involvit, qua de causa in

om-

omni genere loquendi, neque Laconicum, neque Asiaticum stylum amabo; sed Rodium inter utrumque medium. Est modus in rebus, atque Horatius ipse, qui nervis omnibus brevitatem suadere intendit, ait nihilominus: *(b) Brevis esse laboro obscurus fio*. Ego autem in re grammatica hoc brevitatis genus minimè suadere studeo, sed adæquatam illud, quod Dialectici in metaphysica definitione requirunt, ut scilicet nec redundans sit, quæ superflua contineat; nec diminuta, quæ necessariis careat; cumque in hac arte plura sint ad infantiam diverticula, plures etiam ad stomachum, vel pedorem potius recessus, magis est, quod in ea debet truncari, & rescindi, quam inferi, vel propagari. Etsi ars, ut pulchrè differit Angelicus Doctor, *mutari debet, quoties intellectui melius aliquid occurrat*, nescio cur tot neglectis tricis à vanis hominibus excogitatis, qui in hujuscemodi nugis ætatem terunt, quique laureolam ex tali mustaceo redicule quærunt, tutior ac brevior via Grammaticen addiscentibus non possit sterni, atque edoceri?

Explodantur prorsus, atque eliminantur vanæ illæ, ac superflue regulæ, appendiculæ, & exceptiones, quæ plus damni, quam emolumenti, plus obscuritatis, quam lucis, plus demum ignorantia, quam scientiæ turpiter offundunt, neque jam amplius audiantur crassæ illæ, hebetesque argutiæ, frigidaque caliditates, quæ plus temporis jacturam, quam utilitatem præferunt. Rursus firmæ tamen stabiliantur regulæ, quæ non à cerebrosis hujus farinae hominibus, sed à claris tantum in hac scientia viris diligenter sunt petendæ, idem quod Paulus

B 2

ju-

(b) In Poetica.

jure consultus ad leges juris stabiliendas rectè admodum præcipit: (c) *Regula*, inquit, *est, quæ rem, quæ est breviter enarrat, non ut ex regula jus sumatur; sed ex jure, quod est, regula fiat.* Quibus omnibus, & in fingendis, & in tradendis regulis adimum tandem servatis, constabit quidem ars tuta, ars utilis, ars perbrevis, ars demum, quæ modum ejus non excedet. Ars enim ab (d) *arcto*, quod perstringere, seu paucis omnia conferre adsignificat, rectè deducitur, eo quod brevibus artisque præceptis singula quæque ingeniosè definiat, & velut vias quasdam breviter tironibus ostendat. Etsi non solum ex hucusque deductis, verumetiam ex ipsamet artis natura, & origine quilibet æquus rerum æstimator facilè animadvertet eximium utilitatis emolumentum, quod brevitatis regularum *ad-latinitatem* comparandam secum adferat, nihil est, cur vos defatigare persistam; sed mei sermonis diruta vela contrahens, ex tot luculentissimis Auctoribus, qui tam benè multa de re grammatica literis consignarunt, quos diligenter sequendos, quosque penitus fugiendos paucis commonefaciam.

Sed hoc opus hic labor! nam cum sua quisque effutire contendat: (e)

Scinditur incertum studia in contraria vulgus.

Tam variæ sunt etenim Grammaticorum opiniones longè inter se dissidentium, tam in diversa, & penè opposita tenaciter irruunt, tam præcipientem, tamque efrænem propriis innixi sententiis alius in alium

(c) Lib. I. de Regul. jur.

(d) Vid. Ambr. Calep. 7. Ling. & Vossii in Etymolog. qui è græco fonte ejus originem etiam ducens, idem quod utilitatem, ac brevitatem atsignificare, probat.

(e) Virg. Æneid. 2.

impetum faciunt, ut in tam dubio, tamque irrequieto certamine adedò ingruenti, non dicam tirunculi, sed ne exercitati quidem, & non mediocriter in hoc literarum genere versati, cui pareant domino deliberare ausint. (f)

*Rektor in incerto est; nec quid fugiatvè, petatvè
Invenit; ambiguus ars stupet ipsa malis.*

In ipso enim grammaticæ limine nonnè de partibus orationis principes in hac arte viri acerbissimè pugnant? quodque ridiculum est totius antiquitatis Scriptores; Aristotelem, Plutarchum, & D. Augustinum pro se quisque stare jubent? De causa, natura, & pronominum numero, quam dubia, quam varia, quam sibi contraria decernunt Varro, Probus, & Quintilianus? Si quis est, qui partes orationis, nec plus, minusvè *quam octo esse* affirmet? (g) Ecce qui duas, (h) qui tres, (i) qui quatuor, (j) qui decem, (k) qui plures inducat. (l) Si communis grammaticorum opinio firmiter tenet, nonnulla esse nomina, quæ in plurali numero ab inflexione, & genere degenerent? (m) Ecce qui hanc penulorum turbam Centauros, & Hermaphroditos in grammatica effingere arbitrantur? (n) Si quibusdam placet in nonnullis verborum constructionem vehementissimam statuere? (o) Ecce qui hujuscemodi homines vehementissimè infamant.

(f) Ovid. Trist. lib. I. Eleg. 2.

(g) Varro lib. 7. ling. Lat. ex Arist. Sentent.

(h) Plutarc. in Quest. Platonis, & S. August. in Categ.

(i) Idem Varro in eodem lib.

(j) Petrus Sim. April. Lamiitanus in sua Gram.

(k) Servius, & Quint. undecim adnotarunt.

(l) Omnes artes Gram. quibus in Scholis utuntur, monstra hæc ferant.

(m) Sanct. lib. I. cap. 9.

(n) Alphons. Torres lib. 4. de Verbi const.

(o) Sanct. lib. 2. cap. 5.

nire dicant. Si qui sunt, qui supina, & gerundia maximè probant? (p) Ecce qui è toto Latio, tanquam supinorum, & oscitantium grammaticorum commenta, & deliria explodi, atque eliminare jubeant.

Denique in tanta Scriptorum multitudine nemo est, qui malit aliorum vestigiis inherere, quam nova callidè comminisci, cæterisque omnibus oblatrare. Nolo vos benevoli AA. per singulas partes certatim inducere, omnesque de Sintaxi, de Orthographiâ, de Etymologia, deque Profodia controversias recensere; ne gravissimo munere, ne amplissimo loco, ne tandem patientia vestra me abuti existimetis. In hoc igitur controversiarum Chao, quò se verrent, quæso, miseri adolescentes? cujus ducentur arbitrato ad germanam latinitatem comparandam? Nunquid Varronis? Apage. Nam hic ~~literarum potius~~ dicitur à Palemone. Nunquid Vallæ? Neutiquam. Nam ejus elegantias Ramiresius à Prado inelegantes appellat. Num Donati? Num Probi? Num Charisi? Num Servii? Minimè: igitur hos omnes passim labi, & monstra effutire contendit Scioppius. Ergo ipsius Scioppii arbitrato sunt ducendi. Absit. Nam hic miserabilis literator dicitur ab Hornio, vir disolutoriæ levitatis à Labeo, Canis Grammaticus à Lambecio.

Indignamini ad hæc AA. nam artis (mihî credite) sive vitio, sive fato fieri solet; ut nec sua quisquam possit afferre nisi carpat aliena, neque aliena carpere, nisi modum excedat. Quam indecora, quam pudenda, quam prope insanæ fuere contentionibus illæ Pogii cum Valla, Politiani cum Merula, Scaligeri cum Erasmo de rebus his minutissi-

(p) Sciopp. in epist. ad Guillelmum Suetonium Scortum J.C.

mis quasi pro aris, & focis! Quam ridicula illa Francisci Philelphi cum Timotheo quondam græco, qui de unius vocabuli genuino sensu disputaturi, ea lege ex composito in aciem descenderunt, ut victus barba multaretur, cumque ille victor avassisset, nullis Timothei precibus potuit adduci, ut miseræ ejus barbæ miseretur, discissamque illam per compita, viasque publicas, veluti trophæum ingens barbarè circumgestabat. Neque huic valde fuit absimilis, quæ inter Vallam, & Poggium Florentinum, de quarundam vocum usu fuit suborta, paulatimque eo devenit furoris, ut hic in Vallam atrocissimis insurgens contumeliis, cum non modo dementissimum omnium, furiosum, fatuum, monstrum, belluam, impium, detractorem, vesanum; sed & quod dictu horrendum est, Scortum Romanum appellavit.

~~Superfedeo jam à tam execrabilibus rixis, dirisque~~ exhibitionibus enarrandis; patientiam ergo vestram sæpius extorquere pertimesco; dicam tamen; hos omnes, sicut & Urfinos, Vossios, Priscianos, cæterosque hujus chori grammaticos, non pauca subtiliter tractata continere, amœnissimamque viam ad veras regulas stabiliendas aperire; sed cum tirunculorum capti parum sint aecommodata, utiliora tantum delibare, eisque brevibus præceptis propinare sedulus curavit Magister, cui quidem fundamento frequens probatissimorum Auctorum usus accedat, qui optimo Ciceronis judicio *omnium Magistrorum præcepta superat*. Nam cum quædam sint in Latinitate, quæ non artis tantum legibus; sed Auctorum usu necesse petunt comparari, nemini, qui in eis non fuerit probe exercitatus de origine, castimonia, atque usu vocum judicare licebit; præsertim cum in

earum tegumentis rei natura delitescat, & veluti quodam modo definiatur. Nam quid est aut in disputandi subtilitate, quod non significare *Dialectica*, aut in dicendi facultate, quod non continere *Rhetorica*, aut in rerum omnium cognitione, quod *Philosophia* suo nomine, ut ab exemplorum infinitate recedam, non videatur portendere? Nihil ergo est, neque cæcius, neque furdus ignorantia, quæ etiam audiens, aut videns non sentit: Nihil ad omnes sensus acrius intelligentia, quæ & in tenebris, & in silentio multa percipit.

Hoc sciens Divinus ille Plato, tum multis in locis, tum in ipsius Cratylo solertissimus est nominum investigator, quamobrem neminem puto tanto animi stupore, tantæque ingenii debilitate, qui plane non profiteatur ad latinam orationem rectè disponendam de origine, castimonia, & usu vocum cognitionem necessario requiri, eamque non nisi Cic. Cæf. & æqualium prælectione à nemine obtineri posse. At cum nonnulli sint homines in hoc literarum genus injurii, qui licet nullam in Auctoribus exercitationem habeant, aliquam tamen auctoritatem sibi arrogant, non raro accidit, eos passim loqui, & scribere barbara hæc: (q) *Inconsideratio*, *vassallus*, *virtuosus*, *licitè*, *aliquaqualiter*, *præservare*, sexcentaque alia, quibus latinam foedare arripiunt, ni dicam ore, & manibus dilaniare, atque excarnificare. (r) Alii

au-

(q) Vide Vossium de vitis Sermo. Laet. Christoph. Cellar. Curapost. & Petrum Simo. April. lib. 3.

(r) Vide Erasmi de copia verbor. lib. 1. April. Laminis, lib. 2. & 3. de Ling. Lat. Sanct. lib. 4. de Antiphrasi, cujus verba hæc sunt: Non enim quidquid Latinum est, statim latinè dicetur. Habere orationem dicimus, non facere: Verba facere; non agere: Agere gratias, non facere: ser opem dicimus, da opem non dicimus: Dare verba usitatum est, tradere, si præbeas verba inauditum.

autem latinis dictionibus abutentes, nullum earum delectum, nullamque conjunctionem, quæ Auctorum suffragiis extet approbata, requirunt. Quæ quidem vitia, quos (s) Fabius Quintilianus Barbarissimos, & Solæcismos vocat, à Romanæ dictionis castimonia maximè abhorrent, & nequam possunt devitari, quin probatorum Auctorum lectio frequens accedat. (t) Hac etiam suavitas, & concinnitas sermonis, ne oratio planè rustica videatur facillimè comparabitur. Sed ne pluribus agam, & contra brevitatem, quam studeo aliquibus procedere videar, Ciceronis sententiam (u) Plinii verbis iterabo: *Usus scilicet & esse, & haberi optimum dicendi Magistrum*. Hoc idem testatur Plato in Alcibiade maiore, dicens: *Usus enim certus sermonis auctor, & Magister est*. Unde qui regularum tantum farragine rei grammaticæ peritos esse cupiunt, nullatenus ad optatum finem quibunt pervenire. Sint ergo regulæ quasi levis armatura, qua accincti vastissimum Latii campum perscrutari valeant, inque eo singula quæque tantorum virorum sensa deprehendendo. *Latinitatem perpauca regulis, frequentique probatissimorum Auctorum usu feliciter comparabunt*.

Hæc Clariss. AA. quæ vestris auribus demissi, quæque vos patienter admodum excepistis, non eo à me dicta sunt animo, ut leges condere velle, ac magni in hunc finem esse momenti existimetis; sed eo enim consilii tantum sunt prolata, ut, cum primum Latium, quasi postliminii jure sapientissimæ huic Scholæ restitueretur, præcipuas utriusque Senatus cu-

C

ras

(s) P. Inst. Orat. cap. 5.

(t) Cic. in partitionibus.

(u) Lib. 6. Epist. 29.

ras in eum scopum collimare exoptem, ut ad perfectam Romanæ dictionis disciplinam studiosæ juventutis animis inferendam, firma, rectaque methodus statuatur.

Tunc enim (x) Patria nostra, quam olim tot tantique hujus Academiæ viri à barbarismi maculis, quibus à nationibus ad Septentrionem vergentibus inspergebatur, sua ipsorum eloquentia asseruere; iterum vindicabitur. Tunc facundæ colentur musæ, & qui his præest Apollo barbarismi arce detriumphata, tranquillè imperitabit, tunc canorus assurgat hic Parnasus, atque de integro florebit. Tunc cuique nostrum cum Claudiano concinnere licebit: (y)

*Hinc priscae redeunt artes: felicibus inde
Ingeniis aperitur iter, despectaque Musæ
colla levant.*

Tunc demum Patres C. tunc Academiæ hujus Columna; tunc, inquam, singulari Regio beneficio devincti Valentini, vestræque omnium sollicitudinis non immemores, Virgiliana illa frequenter iterabimus: (z)

*Per varios casus per tot discrimina rerum,
Tendimus in Latium; sedes ubi fata quietas
Ostendunt: Illic fas Regna resurgere nostra.
Durate; & vosmet rebus servate secundis.*

FINIS.

*Vt. D. Ludovicus Adell, & Ferragut,
Canon. & Scholæ Valent. Rect.*

(x) Apud nostrum Marti. Dec. Alonen.

(y) Lib. 2. de laud. Stilliconis.

(z) Virg. Æneid. 1. v. 208.